

Kapitel 7

Indkomstdannelse og beskæftigelse

1. Makroøkonomisk teori og makroøkonomiske modeller

Hvordan bærer valutaspekulanten George Soros sig ad med at tjene formuer? Hvad bestemmer den samlede produktions størrelse og beskæftigelsen her i landet? Hvorfor har nogle lande høj inflation mens andre har stabile priser? Hvad er problemene ved at have underskud på betalingsbalancen?

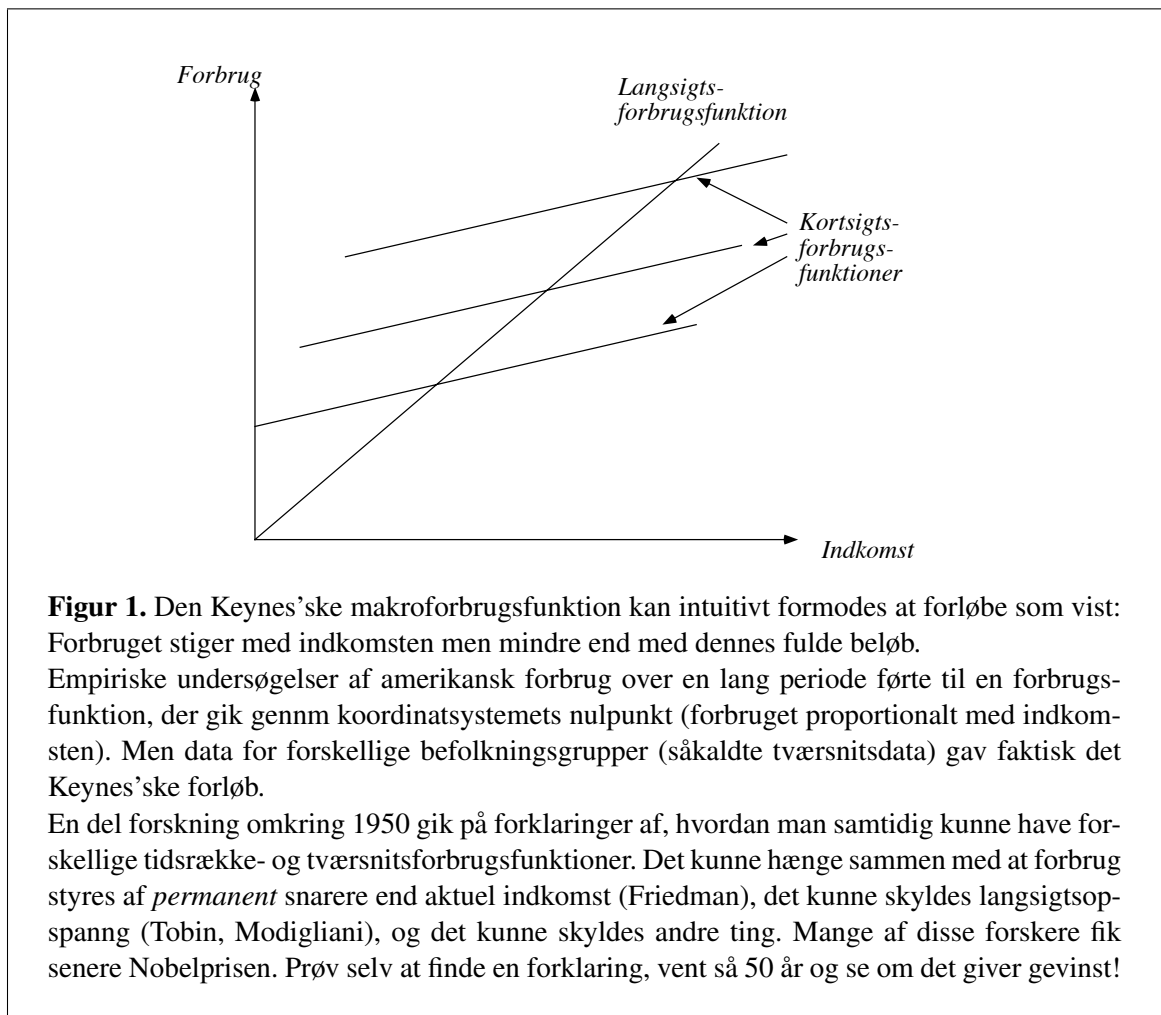
Den del af økonomisk teori, der analyserer sådanne spørgsmål, kaldes makroteori, og det er den, vi beskæftiger os med i de følgende kapitler. Vi kommer desværre ikke til at give en opskrift på, hvordan man tjener sig en formue som George Soros, men vi kan vise, hvordan man selv analyserer sådanne fænomener, så at man kan blive sin egen cheføkonom. Som tidligere må vi dog starte ydmygt med nogle fundamentale begreber indenfor makroøkonomi.

Som i de foregående kapitler vil vi også her søge at nå en dybere forståelse af fænomenerne ved at analysere nogle stærkt simplificerede udgaver af den virkelige verden, det, vi kalder for modeller. Det er der som sagt ikke noget nyt i, men der er et par grunde til at hæfte sig lidt ved denne metode netop nu: For det første bliver vor model-orienterede analyse inden længe temmelig påfaldende; der er tradition for at introducere den grundlæggende makroteori på en ganske bestemt facon, nemlig som det, der kaldes indkomstdannelses- eller Keynes-modellen, og det vil vi ikke lave om på her. Men for det andet er der det særlige ved modelleme i makroteori, at de bruges i prognoseopgaver ved tilrettelæggelsen af landets økonomiske politik. Navne som ADAM eller SMEC, som man kan have hørt i debatten, refererer til modeller af samme slags som dem i det følgende afsnit, de er blot storebrødre, som er blevet kraftigt udbyggede og derved naturligvis en del mere komplicerede.

2. Den simple Keynes-model

Den Keynes'ske makroteori er oprindeligt udformet med udgangspunkt i erfaringerne fra den økonomiske krise i 1930'erne, under indtryk af massearbejdsløshed og stagnation. Det var umuligt at bortforklare arbejdsløsheden som manglende ønske om at tage ledige jobs – der var ikke meget understøttelse at hygge sig med – og den herskende visdoms henvisning til, at en tilstrækkelig stor reduktion af lønnen ville skabe fuld beskæftigelse, var ligeledes

helt åbenlyst hen i vejret, da den fattigdom, der ville følge heraf, klart nok ville betyde endnu færre jobs.

Konsekvensen, som Keynes drog, var at der måtte opstilles en teori, der så på, hvad der skete, når priser og lønninger ikke kunne få markedene til at balancere. Når der ikke er arbejde nok, er det fordi forbrugene køber for lidt, og når de køber for lidt, er det fordi de ikke har råd til at købe mere. At disse fænomener tilsammen kan få hele økonomien til at gå i baglås ved for lav beskæftigelse, var pointen som man ikke havde fået fat i tidligere, og som blev vist af Keynes. Det er heller ikke helt banalt, det kræver en argumentation – en model.

I den simpleste udgave af argumentet ser vi på et samfund, hvor der bare produceres og forbruges, alle andre aktiviteter ses der bort fra. Produktionen bruges enten umiddelbart, til forbrug (der betegnes C), eller den gemmes i form af investering (betegnet I), enten som lagre eller som maskiner og bygninger.

Beslutningeme om forbrug antages styret af indkomsteme, der kaldes Y ; vi har set i det foregående, at priser også spiller en rolle, men det ser vi bort fra her, for vi betragter et forløb over så kort en periode, at alle priser (og lønninger, der også er en slags priser) kan antages faste. Forbrugets afhængighed af indkomsten er krumtappen i hele historien, den Keynes'ske forbrugsfunktion, som vi kort stiftede bekendtskab med allerede i kapitel 1. Forbrugsfunktionen er vist i figur 1; i overensstemmelse med traditionen på området vil vi skrive den som

$$C = C(Y),$$

hvor der blot siges, at forbruget C er en funktion af Y . Vi har brug for at vide lidt mere, nemlig at forbruget af den sidst tjente krone, *den marginale forbrugstilbøjelighed*, er mindre end 1: Af hver krone bruges en vis del, men ikke det hele, til forbrug. I vor simple Keynes-model vil vi lade investeringeme være bestemt af overvejelser udenfor modellen. De afhænger med andre ord ikke af indkomsten. Makroøkonomer plejer at skrive dette som

$$I = \bar{I}$$

og siger, at investeringeme er bestemt exogent (det betyder blot, at de er fastlagt udenfor modellen).

Der mangler nu blot en brik i puslespillet, nemlig at vi noterer os, at i vor simple model er al den indkomst, der kan bruges, blevet skabt ved produktion (og senere fordelt som løn, renteindtægt, profit osv., men det kommer os ikke ved her, da vi kun ser på tingene på samfundsniveau). Produktionen målt i kroner er dermed nøjagtig lige så stor som indkomsten. Da produktionen ikke kan være større end hvad virksomhedeme kan komme af med, nemlig efterspørgslen til forbrug og investering, har vi formelt betingelsen

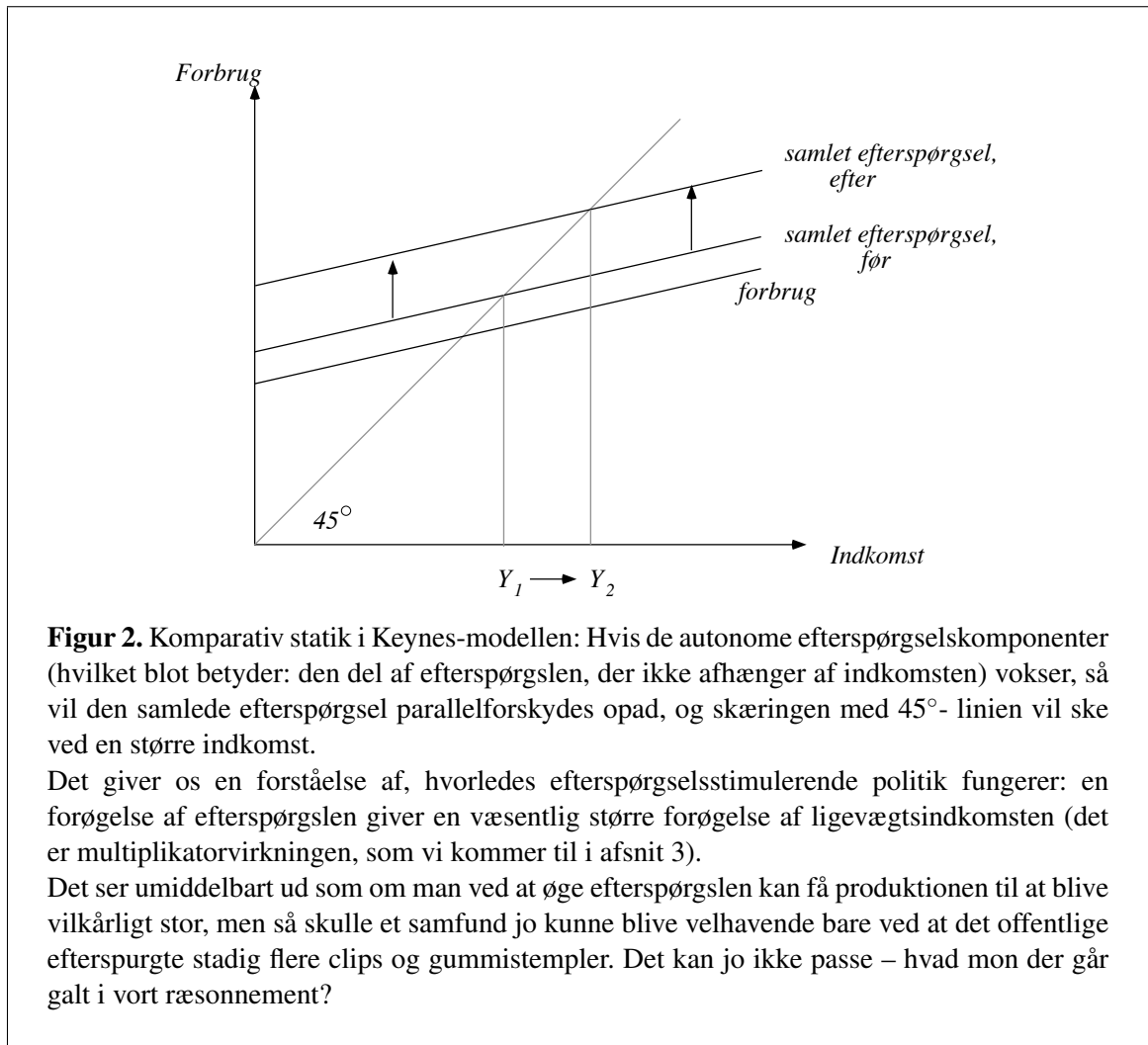
$$Y = C(Y) + \bar{I},$$

og den værdi af Y , som løser denne ligning, er dennes vor ligevægtsværdi af indkomsten. Vi har således en model, der forklarer, hvorfor produktion og indkomst er, som det er – derfor kaldes det en indkomstdannelsesmodel. Hvis vi også antager, at der er en snæver sammenhæng mellem produktion og beskæftigelse, bliver det samtidig en forklaring på, hvilken størrelse, beskæftigelsen vil få.

Hvis vi ikke kan lide det resultat, som vi får ud, så kan vi jo lave det om: Hvis investeringeme alternativt havde været lidt større, så ville også ligevægtsproduktion og -indkomst (og dermed ifølge vor antagelse også beskæftigelsen) have været større. Det fremgår umiddelbart af figur 2, der er et eksempel på komparativ statik i Keynes-modellen. Nu er investeringeme som tidligere nævnt noget, der er givet udefra i modellen, og så kan vi jo ikke

bare ændre dem efter forgodtbefindende. Men der kan f.eks. være sket en form for offentlig indgriben: Det offentlige køber varer af befolkningen, og på det korte sigt har det nøjagtig samme virkning, som hvis det havde været private investorer, der havde fået lyst til et par ekstra drejebænke (på længere sigt kan det måske nok gøre en forskel). Vi har saledes fået introduceret endnu en variabel i analysen, nemlig *offentlige udgifter*, der traditionelt betegnes med G .

Nu er det dog lidt underligt at have offentlige udgifter uden at der er offentlige indtægter. Derfor vil vi også gerne have dem med, men så har vi faktisk fået en ny Keynes-model; det vil komme til at ske igen med nye variable, efterhånden som vi fortsætter, så det er praktisk at stoppe op for en lille modelteknisk overvejelse, en slags gør-det-selv indføring i Keynes-modeller.

3. Lidt teknik i Keynes-modeller

Makromodeller af den type, som vi netop har analyseret, findes i mange forskellige udgaver, store som små. De har dog alle en del fælles træk:

Modelleme beskriver sammenhænge mellem aggregerede variable, størrelser som har interesse ved beskrivelsen af hele samfundets økonomiske situation. Vi har set nogle, nemlig indkomst, produktion, forbrug, investering, og vil snart støde på flere, så som skatter, eksport, import, rente. Disse variable kan i vor model optræde i forskellige roller; de kan være

endogene, hvis deres størrelse bestemmes i modellen,

exogene, bestemt udenfor modellen.

Endelig kan der optræde parametre, som er konstanter, ofte uændrede over lang tid, som karakteriserer en eller anden grundlæggende adfærd i samfundet.

Disse variable er bundet sammen af modellens *relationer*, de sammenhænge, som antages at gælde. Man skelner ofte mellem

ligevægtsbetingelser, der er sammenhænge, der må være opfyldt, når de mekanismer, som beskrives, er i ro, og

adfærdsrelationer, som angiver en sammenhæng, der må forventes altid at holde, uanset om man har med en ligevægt at gøre eller ej.

Lad os som illustration analysere en model, der er blevet en anelse mere kompleks end den foregående, idet der er kommet en offentlig sektor med: Modellen har (som den foregående) én ligevægtsbetingelse, som siger, at aggregeret produktion af varer skal være lig med aggregeret efterspørgsel; denne sidste består af privat efterspørgsel til forbrug og investering samt offentlig efterspørgsel, så ialt får vi

$$Y = C + I + G.$$

Dertil kommer så adfærdsrelationerne. Den vigtigste er den Keynes'ske forbrugsfunktion. Vi vil tage den i en lidt simplere udgave, nemlig som en lineær sammenhæng mellem disponibel indkomst Y_d (indkomst efter skat) og forbrug,

$$C = C_0 + cY_d.$$

Her fik vi en ny variabel, som dog let kan udtrykkes ved andre, nemlig ved definitionslikningen

$$Y_d = Y - T,$$

hvor T er den samlede skat, der betales af den private sektor. Vi mangler nu adfærdsrelationer til bestemmelse af investeringer, offentlige udgifter og indtægter. I første omgang vil vi lade dem alle være exogene,

$$I = \bar{I}, G = \bar{G}, T = \bar{T},$$

idet vi dermed antager, at disse størrelser alle er bestemt gennem processer, der ikke påvirkes af indkomsten i samfundet. Det er næppe helt rimeligt, men det vender vi tilbage til.

Hvorom alting er, så er modellen nu lukket i den forstand, at alle de exogene variable (som her er Y , C og T) har en adfærdsrelation eller en ligevægtsbetingelse knyttet til sig. Vi kan nu finde ligevægtsindkomsten ved at indsætte alle adfærdsrelationer i ligevægtsbetingelsen (sådan går man altid frem ved Keynes-modeller), hvilket giver os

$$Y = C_0 + c(Y - T) + \bar{I} + \bar{G}.$$

Ganger vi parentesen ud og samler led med Y til venstre for lighedstegnet bliver det til

$$Y - cY = C_0 + \bar{I} + \bar{G} - c\bar{T}$$

eller

$$Y = \frac{1}{1-c} [C_0 + \bar{I} + \bar{G} - c\bar{T}].$$

Brøken kaldes for *multiplikatoren* (da c , den marginale forbrugstilbøjelighed, er mindre end 1, er denne multiplikator større end 1), og størrelsen i den kantede parentes kaldes for de autonome efterspørgselskomponenter. Ligevægten fås med andre ord frem ved at gange de autonome efterspørgselskomponenter med multiplikatoren.

Om man så bliver klogere af den formulering, er nok en smagssag, men den er alligevel suggestiv: Multiplikatoren virker som en forstærker, der gør den oprindelige efterspørgselsimpuls flere gange større. Man kan anskue mekanikken i denne indkomstilpasning som følger: Antag at det offentlige beslutter at øge udgifterne med en million. I første omgang er der en række sælgere af ydelser til det offentlige, der får større indkomster. Disse indkomster vil tildels blive sparet op, men hovedparten (nemlig c) vil blive brugt til nye indkøb, som skaber nye indkomster, hvoraf c , altså en andel $c \cdot c = c^2$ af den oprindelige million, vil blive omsat i nyt forbrug, der igen skaber nyt forbrug på $c \cdot c \cdot c$ osv. Hele tiden skabes der nye afledte indkomster, men effekten fortaber sig langsomt. Ialt er der skabt nye indkomster på

$$1 + c + c^2 + \dots + c^n + \dots,$$

og faktisk er denne uendelige sum af stadig mindre led lig med $\frac{1}{1-c}$, som netop er multiplikatoren fra før.

Alternativt kan multiplikatoren også anskues som ændringen i Y forårsaget af en af de exogene variable, f.eks. G , idet der gælder

$$\frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{1}{1-c};$$

vi vender tilbage til denne betragtningstype i det næste afsnit.

I modellen ovenfor har vi antaget T exogen, hvad der ikke er helt overbevisende. De samlede skatter fastsættes ikke uafhængigt af aktiviteten i samfundet, men svinger op og ned med denne, blandt andet fordi størstedelen af skatterne er indkomstskatter. Det er derfor nok så realistisk at erstatte relationen $T = \bar{T}$ med

$$T = tY.$$

Begrundelsen for denne relation kan enten findes i skattelovgivningen, der knytter skat til indkomsten (omend denne sammenhæng ikke er proportional), eller det kan opfattes som en empirisk sammenhæng, der viser at skattebetalingerne af store og små skatteydere stiger proportionalt med samlet indkomst i samfundet.

Vi kan nu finde Ige vægtsindkomsten i den lidt mere raffinerede model på samme måde som før (ved at indsætte alt i ligevægtsbetingelsen), og vi får nu, at

$$Y = \frac{1}{1-(1-t)c} [C_0 + \bar{I} + \bar{G}].$$

Læg mærke til, at løsningen har samme struktur som de tidligere, ligevægtsindkomsten findes stadig som en multiplikator ganget med autonom efterspørgsel. Multiplikatoren er blevet lidt anderledes – og dog: Ændringen er egentlig bare et udtryk for, at vi skal indsætte den reelle marginale forbrugskvote i multiplikatoren, og da skatten altid tager andelen t af en indtjent krone, er det klart nok kun $(1-t)c$, der går til forbrug.

4. Komparativ statik i modellen med offentlig sektor

Som ved den første model er sigtet med den udvidede Keynes-model i forrige afsnit at belyse virkningen af et indgreb i økonomien. Nu er modellen endda så tilpas opjusteret til den diskussion, vi gerne vil føre, at det helt umiddelbart giver mening at analysere virkninger af ændringer i offentlige indtægter og udgifter på den ligevægtsindkomst, der dannes i modellen. Man taler om *finanspolitik* som samlebetegnelse for denne type af indgreb, og man har en *ekspansiv* finanspolitik, når udgifter øges eller (skatte-)indtægter formindskes, og *kontraktiv* finanspolitik i det modsatte tilfælde.

Lad os betragte den simpleste udgave af et finanspolitisk indgreb, nemlig en forøgelse af de offentlige udgifter. Af udtrykket for ligevægtsindkomsten i forrige afsnit er det let at se, at en forøgelse af G med beløbet ΔG vil føre til en forøgelse af ligevægtsindkomsten med δY givet ved

$$\Delta Y = \frac{1}{1 - (1 - t)c} \Delta G$$

(det kan man checke ved at regne på udtrykket, men man kan også se det umiddelbart, da ligevægten jo er multiplikatoren ganget med autonom efterspørgsel, og denne sidste ændres netop med ΔG). Resultatet fremgår også af figur 3, der gendanner det grafiske argument for ligevægten, denne gang med den ekstra efterspørgsel, der stammer fra det offentlige.

Lad os ikke glemme økonomien i al denne teknik: Argumentationen viser, at ekspansiv finanspolitik har en positiv indvirken på aktiviteten i samfundet. Denne effekt kan bruges til at styre aktiviteten, specielt til at bringe beskæftigelsen op til et mere acceptabelt niveau. Politikken kan også bruges i modsat retning, som kontraktiv finanspolitik, der reducerer indkomst, produktion og beskæftigelse. Faktisk er det mest den type finanspolitik, der diskuteres og bringes i anvendelse, og det kan umiddelbart ligne et udslag af masochisme på samfundsplan, for hvorfor skulle man ønske mindre indkomst, mindre beskæftigelse? Her skal svaret findes i de mere udbyggede Keynes-modeller, som vi kommer til, og hvor man af flere forskellige grunde kan blive nødt til at dæmpe aktiviteten (måske af hensyn til betalingsbalancen, måske for at forhindre inflation). Indtil videre er vor model så rudimentær, at den ekspansive finanspolitik giver bedre mening.

Det balancerede budgets multiplikatorvirkning. I den simple model med offentlig sektor og exogen skat kan man forholdsvis simpelt få et overraskende aspekt af finanspolitikken frem. Vi ser på det offentlige budget som forskellen mellem udgifter og indtægter; fra den politiske debat kender man kravet om, at hver kroners nye offentlige udgifter skal dækkes af tilsvarende indtægter – man taler om “krone-til-krone princippet”.

Vi har godt nok set, at der ikke er nogen indbygget nødvendighed i, at det offentlige skal balancere sit budget på samme måde som en husholdning, for staten er ikke en husholdning. Det betyder på den anden side ikke, at staten kan betale vilkårligt ud uden at kræve penge ind, det får blot en del andre følgevirkninger. Sjovt nok får det også følgevirkninger, selvom man nøjagtig balancerer udgifter mod indtægter.

Lad os nemlig prøve at øge indtægterne med ΔG og samtidig øge skatterne med det samme beløb, $\Delta T = \Delta G$. Vi har ret umiddelbart, at den ekspansive virkning af udgiftsforøgelsen er

$$\frac{1}{1-c}\Delta G,$$

og vi får tilsvarende, at den kontraktive virkning af skatteforøgelsen er

$$\frac{1}{1-c}c\Delta T.$$

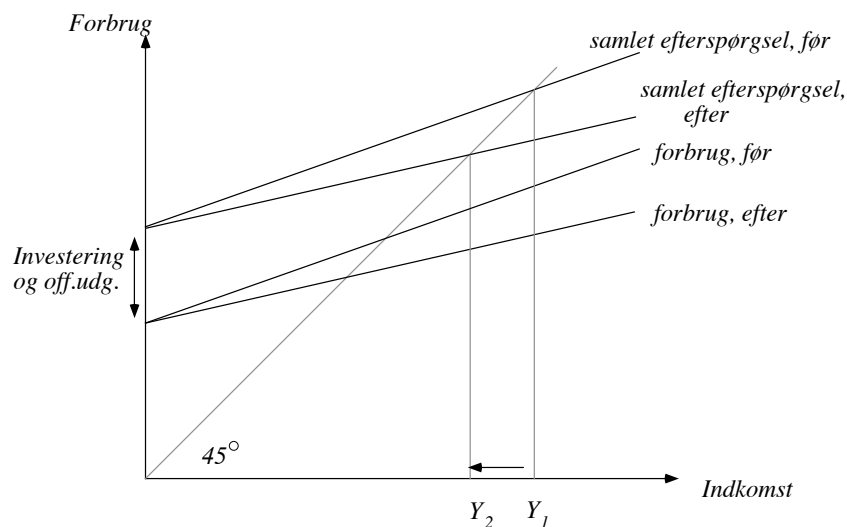
Forskellen i de to effekter skyldes, at udgiftsforøgelsen straks skaber øgede indtægter i samfundet; skattestigningen ændrer i første runde ikke på de indtægter, der er i samfundet, det er først når borgerne mærker skattesmækket, at de sætter forbruget noget ned, og så kommer virkningene.

Sammenholdes de to virkninger og indsættes $\Delta G = \Delta T$ (balanceret budgetændring), fås ialt

$$\Delta Y = \frac{1}{1-c} \Delta G - \frac{c}{1-c} \Delta G = \frac{1-c}{1-c} \Delta G.$$

En balanceret budgetændring virker altså ekspansivt med multiplikator 1!

Resultatet, som blev opdaget sidst i 30'erne (den danske økonom Jørgen Gelting var en af pionererne på feltet), understreger behovet for at afmystificere det offentlige budget. Det har egentlig ingen interesse at sammenholde indtægter og udgifter på samme måde som for en virksomhed eller en husholdning. Hver side af budgettet, endda hver post på budgettet, har sin virkning, og det er det, som tæller, ikke et magisk over- eller underskud,

Figur 3. Keynes-model med offentlige sektor og proportional skat. Forbrugets afhængighed af indkomsten bestemmes af den marginale forbrugskvote efter skat, $c(1-t)$. Hvis t vokser, mindskes hældningen på linien for forbrugets afhængighed af indkomsten; når folk giver mindre ud af hver krone, kommer ligevægten til at stabilisere sig på et lavere niveau.

Da skatten T er endogen i denne model, kan man ved overvejelser om budgettets størrelse ikke bare gange det kendte skatteprovenu med ændring i skattesats, for indkomsten påvirkes jo nedad, og dermed den skat der betales.

Lad os alligevel analysere et tilfælde af kontraktiv finanspolitik, nemlig en forøgelse af parameteren t (hvor det så er underforstået, at t er under de politiske myndigheders kontrol).

Det kan som før gøres direkte ved at se på formlen for ligevægtsindkomsten, der jo afhænger af t . Man kan også give et grafisk argument for, hvad der vil ske, som vist i figur 3: Forbruget, der afhænger af Y ved udtrykket

$$C = C_0 + cY_d = C_0 + c(Y - T) = C_0 + c(1 - t)Y$$

forløber i diagrammet som en ret linie med hældning givet ved $c(1 - t)$; når t bliver større, bliver denne rette linie mindre stejl, og dermed skubbes hele systemet af kurver som vist i figuren, og ligevægten indstiller sig på et lavere niveau.

5. Keynes-model for en åben økonomi

Modelleme fra de foregående afsnit kan udvides på mange forskellige måder; egentlig fungerer de alle stort set ens, så har man set én, kender man dem alle, ihvertfald i hovedtræk. Det vil vi understrege ved at præsentere endnu en udvidelse af grundmodellen, hvor vi inddrager import og eksport af varer (og tjenester). De finere detaljer om modellens variable vil vi gemme til den samlede diskussion af international økonomi i kapitel 9, men modellen er en helt naturlig fortsættelse af, hvad vi ellers har lavet, så den kan vi lige så godt tage med her.

Modellens variable er som ovenfor, bortset fra at der er tilføjet import M og eksport X . Det får en vis betydning for modellens relationer; allerede den indledende ligevægtsbetingungelse, der siger at tilgangen af varer (udbuddet) skal være lig med efterspørgslen efter varer, må modificeres, fordi tilgangen kan komme både fra indenlandsk produktion og fra import M . At der også kommer en ekstra efterspørgselskomponent, nemlig udlandets efterspørgsel, som er vores eksport X , er knap så overraskende. Ialt har vi

$$Y + M = C + I + G + X.$$

For adfærdsrelationemes vedkommende vil vi beholde dem fra forrige afsnit:

$$C = C_0 + cY_d, Y_d = Y - T,$$

$$T = tY,$$

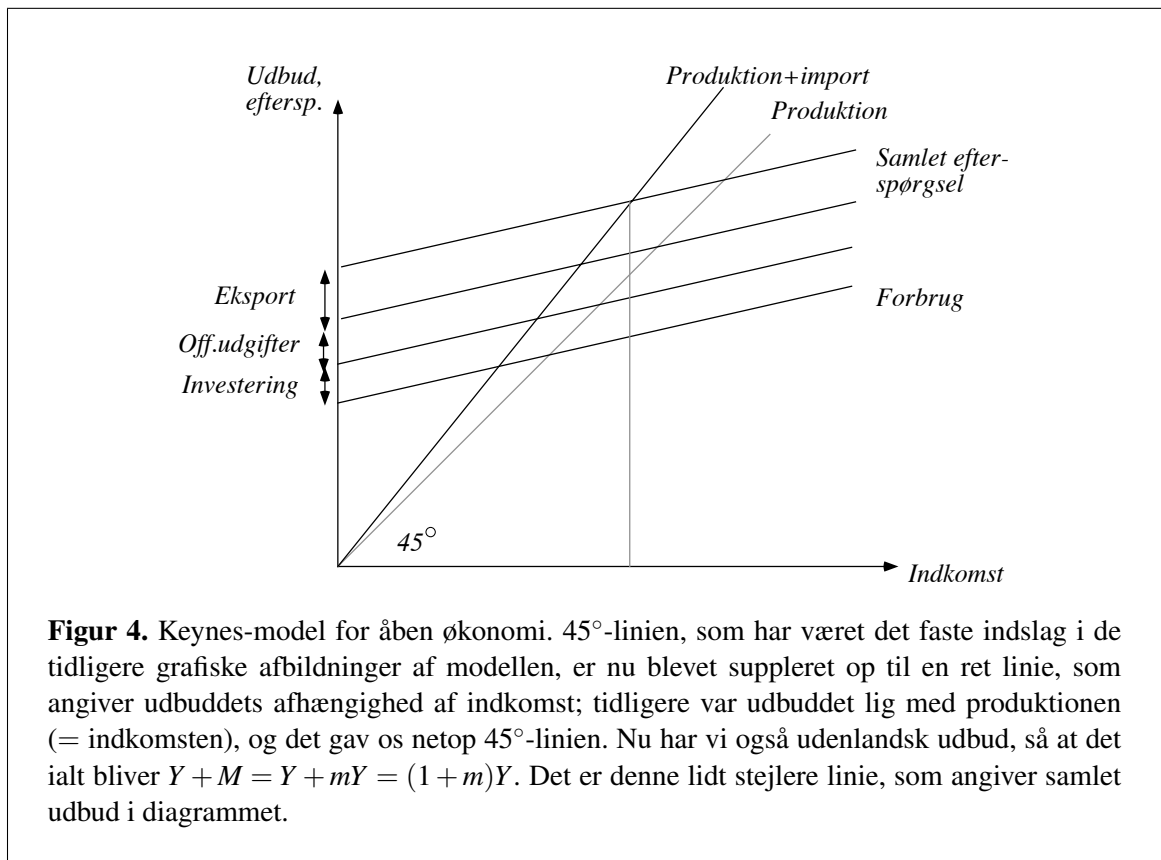
$$I = \bar{I}, G = \bar{G}, X = \bar{X}.$$

For de nye variables vedkommende vil vi antage eksporten exogen, altså upåvirket af den hjemlige indkomst (men sikkert afhængig af udlandets), og vi vil antage at M varierer pro-

portionalt med Y ,

$$M = mY.$$

Denne antagelse kan begrundes med tekniske sammenhænge (hver gang der produceres en dms herhjemme, er der en bestemt del af den, der nødvendigvis må skaffes fra udlandet), eller den kan ses som en erfaringsmæssig sammenhæng, der passer rimeligt godt med data.

Modellen kan nu løses, som altid ved at alt indsættes i ligevægtsbetingelsen, hvorefter leddene med Y samles. Det giver udtrykket

$$Y = \frac{1}{1 - c(1 - t) + m} [C_0 + \bar{I} + \bar{G} + \bar{X}].$$

Som tidligere er ligevægtsindkomsten bestemt som en multiplikator ganget med de autonome efterspørgselskomponenter. Multiplikatoren er blevet mindre nu hvor der er kommet import med i modellen. Den økonomiske intuition bag dette er følgende: Hvis den indenlandske efterspørgsel forøges med 1 million kroner, vil en del af denne efterspørgsel (nemlig m) sive ud af landet og rette sig mod udenlandsk efterspørgsel. Det er kun resten, der bidrager til at skabe afledede indkomster og afledt forbrugsefterspørgsel, og også af den-

ne forsvinder en del til udlandet. Derfor bliver multiplikatoren mindre, forstærkereffekten dæmpes fordi en del af efterspørgslen lækker ud.

6. Opgaver

1. Find ligevægtsindkomsten i en lukket økonomi, hvor forbrugsfunktionen har formen

$$C = 100 + 0.8Y_d$$

(hvor Y_d og C er målt i mia.kr.); marginalskatteprocenten er 50, men på det aggregerede niveau er de første 20 mia.kr. skattefri. Der er exogene investeringer på 35 mia. og offentlige udgifter på 20 mia.kr.

Er der balance på de offentlige budgetter?

2. Det overvejes at indføre en éngangsskat, der opkræves med lige store beløb af alle skatteydere. Det indkomne beløb bruges til naturgenopretning.

Diskutér virkningen på produktion og beskæftigelse, idet det alternativt antages, at borgerne opfatter éngangsskatten som (1) en personlig opsparing (i renere miljø), (2) et forbrug, der erstatter andet forbrug, (3) en reduktion i indkomst.

3. Find virkningen på produktion og beskæftigelse af, at der introduceres en fuldt skattefinansieret *overførsel* – der opkræves et beløb, som uddeles til andre borgere.

4. Vis, hvorledes man i modellen for en åben økonomi kan bestemme betalingsbalancen, målt som eksport minus import, og forklar, at man ved en formindskelse af de offentlige udgifter kan reducere et underskud på betalingsbalancen.

7. Litteratur

Den Keyneske makroteori, som er dette kapitals emne, har været først hovedbestanddel og senere grundlag for makroteorien i et halvt hundrede år, faktisk fra ret kort efter modellens introduktion i Keynes (1936). Igennem denne periode er fremstillingen blevet udformet og afpudset, således at der nu er en vis afstand mellem Keynes' oprindelige udgave og nutidens mere exercits-prægede versioner.

Som det vil fremgå af det følgende kapitel, var Keynes-modellens betydning aftagende fra 1970ernes midte og fremefter. En – overvejende europæisk – forskningsretning, der kombinerede mikro- og makroøkonomi ved at se nærmere på individadfærd under stive priser, syntes en overgang ret lovende, men førte alligevel ikke til noget afgørende gennembrud. En kortfattet introduktion kan findes i Malinvaud (1977).

I de seneste år har makroteorien taget en markant drejning væk fra dette udgangspunkt, således at Keynes-modellen i visse nyere lærebøger bliver noget neddæmpet eller ligefrem en mindre detalje, se f.eks. Mankiw (1994) eller Barro (1984).

Barro,R.J. (1984), *Macroeconomics*, John Wiley & Sons, New York.

Keynes,.I.M. (1936), *The general theory of employment, interest and money*. genoptrykt i: *The collected writings of John Maynard Keynes*, vol.VII, 1973, Macmillan, London.

Malinvaud,E. (1977), *The theory of unemployment reconsidered*. Basil Blackwell, Oxford.

Mankiw,N.G. (1994), *Macroeconomics*, Worth Publishers, New York.